

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quarta. An Qualitates Symbolæ Elementorum, & aliorum Corporum sint
ejusdem speciei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

aqua in aerem convertitur, & nunquam frigiditate, ergo calor & non frigiditas aerem comitatur, nulla enim substantia gignitur qualitate opposita temperamento proprio. Tertio aer in Locis subterraneis nimio frigore corrumpitur, ergo ex natura sua non est frigidus, frigidum enim non frigidum, sed calido corrumpitur. Denique: Substantiæ aëreæ, sicut mel, & oleum sunt calidæ, & non frigidæ, ergo aer, cui hæc substantiæ sunt cognatæ, non est frigidus, sed calidus. Attamen pro adversariis

VIII.
Impugnatur
aeris humiditas.

Arguitur 1. Contra aeris humiditatem sic: Aqua magis humectat, quam aer, ergo aer non est summè humidus. Deinde: Aer exsiccat, ut patet de exsiccantibus vestes. Tertio: Aqua Tempore pluvioso humectat aerem, ergo aqua est magis humida. Denique: Ipse Aristoteles 4. Metaphys. 4. asserit, aquam esse maximè humidam: Ergo. R. ad primum, aquam magis humectare ratione suæ densitatis, non quòd intensivè esset humidior. Ad secundum dicitur, aerem exsiccare ratione caloris, tam proprii, quam accepti à radiis Solaribus illum calefacientibus. Ad tertium. ipsum non humectari, sed, ratione crassorum vaporum acceptorum, magis sentiri. Philosophus verò tantum vult, aquam magis humectare ratione suæ densitatis. Sed

IX.
Aer si frigidus est ab extrinseco ei competit.

Arguitur 2. Contra ejusdem aeris calorem. Aer in secunda regione, ubi non subjacet contrariis calefacientibus in æstate, est frigidus, ut patet ex conservatione nivium in altis montibus, ergo non est calidus. Secundo: Corpora nostra refrigerat, ut patet cum in æstate aerem flabello agitamus pro refrigeratione, estque institutus ad refrigerationem animalium. R. ad primum, illum esse tantum ab extrinseco frigidum, quatenus vapores aquei admixti exhalationibus terreis, cum ad naturalem statum se reducant, illam regionem infrigidant, quâ ratione etiam de nocte aer est magis frigidus. Unde ait Scotus 2. d. 17. q. 2. B. causa positiva est frigiditas nubium in eisdem Locis; Causa privativa duplex, Scilicet carentia caloris generati, per reflexionem radiorum Solis à terra, & carentia caloris causati à terra directè. Ad 2. R. illud refrigerare, quia respectu cordis, & corporis humani non est ita calidus, ac ipsum cor, quod ita fervet, ut ab Aristotele ignis appelletur: Deinde refrigerare potest tum à terra, tum ab aqua refrigeratus ipse primò.

X.
Impugnatur
aeris calor.

Arguitur 3. Quia aer, si naturâ suâ frigidus non esset, hyeme tantopere frigesceri non posset. Sed contrâ est; Quia aqua licet sit frigida, calefieri tamen, & sub calore vehementi potest conservari.

Dices: Ergo cum frigore etiam conservari poterit ignis. R. negando consequens. Quia non omnia Elementa eodem modo conservari possunt in statu præternaturali, cum quibuscunque qualitatibus contrariis, nam & aqua, licet conservari possit cum calore intenso, non tamen cum siccitate. Unde etiam patet responsio ad rationem Vallesii. Aer enim facile transit ad frigus ob raritatem conjunctam cum aliis qualitatibus, sicut aqua non admo-

dum difficulter ad calorem, licet igni transire ad frigus minimè conveniat, est sit rarissimus. Alia argumenta, quia alibi soluta sunt, omitto.

Probatur Conclusio nostra de aqua, quòd sit frigidissima, tum experientia sensuum; Tum ex communi sententia Philosophorum, de humiditate nullus dubitat, cum Scriptura ipsa Job. 12. dicat, *si commoverit aquas, omnia succabuntur.*

Dices cum Arriaga, Nix & glacies sunt frigidiores, ergo Prob. ant. quia aliquando per illa non magis infrigidaretur, neque ab illis congelaretur, Respondeo: Negando aquam solo frigore congelari, seu glaciari, sed requiri virtutem exsiccativam, quia exsiccatio multum juvat ad reddendum Corpus solidum, neque nix, aut glacies sunt frigidiores aquam suo naturali statu existente, sed ad nostrâ.

Quòd denique terra sit summè sicca, patet; Tum ex Genesis primo, ubi ob siccitatem vocatur *Arida*, tum, quia deficiente aqua rimas aperit, & in pulverem resolvitur. Quòd etiam sit frigida, Probatur: Quia in cavernis, & Specubus, ubi radii Solares desunt, maximum est frigus, tum etiam, ut omnia Elementa qualitatem habeant Symbolam cum vicino; Ignis enim, suppono nunc, quod ostendam ex autoritate postea, qui infra Sphæram Lunæ est, est summè calidus & siccus, aer summè humidus & calidus, aqua summè frigida, & humida, & terra summè sicca & frigida. In quibus videmus ea & convenire & disconvenire. Ignis vero & aqua, secundum omnes qualitates disconveniunt, sicut aer & terra, propter hæc Elementa dissymbola vocantur, sicut bola autem ignis cum aëre, aer cum aqua, cum terra, terra cum igne, unde quolibet Elementum duo habet alia symbola, tum vero dissymbolum.

QUÆSTIO IV.

An qualitates symbola Elementorum & aliorum corporum sint ejusdem speciei?

Per qualitates symbolas, eas intelligo, quæ eodem appellantur nomine, hinc est, quòd hic quaeritur, an scilicet terre siccitas, & siccitas ignis, ejusdem sint speciei, frigiditas terræ ejusdem rationis, cum frigiditate aquæ, caliditas ignis cum caliditate aëris, &c. quantum ergo ad primam partem resolvendo.

DICO I. Qualitates symbola Elementorum sunt alterius rationis & speciei. Hec est contra plures Scotistas, signanter Maltrium, Pontium: Colligitur tamen ex Scoto, tum ex 2. d. 15. q. v. A. tum ex 4. d. 49. q. 16. §. quantum ad primum argumentum, Probatur: quæ sunt ejusdem rationis & speciei, cui unum illorum contrariatur, contrariatur & alterum, non enim assignabilis ratio, quare unum illorum, quæ easdem qualitates habent, contrariatur, & non alterum, sed caliditas ignis contrariatur humiditati aëris, quia illam consumit & abstrahit, cui tamen humiditati non contrariatur caliditas aëris, cum simul sent, ergo caliditas ignis & aëris non sunt ejusdem rationis. Dices:

Dices : Calorem ignis, aeris humidita-

tem absumere, partim, quia summus est, partim quia habet adjunctam siccitatem acuemem ejusdem activitatem; ergo. Respondeo extensiones tales Locum habere in subiectis heterogeneis, non homogeneis, quia quod convenit per se uni illorum, convenit per se cuicunque contento, & cuilibet parti, quia natura, cui inest talis passio, est ejusdem rationis in omnibus, in parte, & in toto, totus enim ignis per se primò calidus est, & quaelibet pars ignis est per se primò calida, sed calori ignis per se competit, ut contrarietur humiditati aeris, & potest per se illam absumere. Ergo si est ejusdem rationis cum calore aeris, etiam calor aeris suam poterit absumere humiditatem, eisdemque contrariari, sicut quaelibet pars frigoris contrariatur cuicunque, & cujuscunque rationis calori: Ergo. Sed

Arguitur etiam ex Autoritate Aristotelis I. de Gen. t. 24. & 25. docentis: Faciliorem esse transitum de Elemento symbolo in symbolum, ideò, quia sunt in utroque accidentia eadem: Ergo. Respondeo Philosophum non velle quod propter faciliorem transitum eadem sint accidentia specifica, sed tantum voluit, ideò, quia non sunt accidentia contraria, quæ magis resistunt, quam illa. Sed

Instatur. Hinc sequeretur, quòd uni contrario opponerentur duo alia contraria, quòd falsum apparet ex eo, quòd contrariorum aequalis sit ambitus, correspondentque sibi juxta modum correlativorum: Ergo. Probat major: Quia calor ignis, & aeris uni frigori, &c. ergo. Respondeo disting. Majorem: Secundum eandem rationem: Nego: secundum diversam: Concedo: Sicut namque datur ratio generica caloris, rationi specificæ caloris ignis, & aeris, communis, ita pariter datur ratio generica frigoris cuicunque naturæ ipsius specificæ communis, quia non videtur rationabile esse dicere, omnia frigida esse eadem specie frigiditatis frigida, cum tot & tam diversos effectus producant. Itaque ratio generica frigoris rationi genericæ caloris directè, & per se opponitur, species verò speciei, unde, secundum diversam rationem, idem contrarium pluribus contrariis opponi potest, scilicet generico, & specifico.

Urgetur adhuc contra Conclusionem; Quia calores ignis & aeris se intendunt, ergo sunt ejusdem rationis. Respondeo negando antecedens, vel si mavis, distingue; Intenditur extensive producendo diversum calorem: Concedo: Intensive ejusdem speciei: Nego; Quia ignis producendo in aere alium calorem, à calore aeris distinctum, reddit ipsum magis calidum; Unde si quis dicere vellet, calorem causatum ab igne in manu, esse ejusdem rationis, ab eo, qui causatus est ab aere omninò esse negandum.

Pro majori intelligentia tum præteritæ, tum sequentis conclusionis, nota ex Scoto 2. d. 15. q. unica A. accidens proprium specificum non posse competere aliis ab illa specie, cujus est accidens, nec reperiri sine illa specie,

aliter non sequeretur naturam specificam, sed genericam, & ita non erit accidens specificum, sed genericum; Sentibilitas enim non dicitur proprium homini, sed animali, quia naturam animalis, non hominis sequitur, neque dicitur proprium specificum, sed genericum, sic à pari; Si humiditas, verbi gratiâ aquæ, esset ejusdem speciei specialissimæ cum humiditate aeris, certerè humiditas non esset accidens proprium, & inseparabile, quia reperiretur sine aqua, scilicet in aere, nec esset ejusdem speciei specialissimæ.

Nota secundò ex Scoto in 4. d. 49. q. 5. infra E. quæ sunt ejusdem rationis & speciei, posse habere easdem operationes, & actiones, nam implicat, quòd aliquid conveniat uni individuo ejusdem speciei, & non conveniat alteri. His notatis

Dico secundò, Qualitates Elementorum & Mixtorum sunt alterius rationis, & speciei. Ita Scotus Locis citatis, ubi hoc expressè dicit, in mixto non manere qualitates Elementi, sed similes; Quem gratis & frustra Maffrius explicat de similitudine individuali cum loqui, adeoque excludere à mixto qualitates Elementorum, quoad entitatem numeralem, non specificam, cum formæ substantiales Elementorum, secundum Doctorem, non formaliter, sed tantum virtualiter maneat in mixto, à quo sunt formæ distinctæ: Ergo etiam qualitates mixti & Elementi sunt formæ distinctæ, adeoque Scotus non excludit, intendit autem numeralem, sed etiam specificam.

Probatur Conclusio tum ex eo, quòd illa sint specie distincta, quæ uni conveniunt, & alteri repugnant, sed calori naturali convenit nutrire, attrahere, expellere, congregare, & alimentum in substantiam aliti convertere, & repugnat calori Elementari; Ergo. Deinde: Isti calores se invicem interimunt, ut patet de febricitantibus. Denique: Secundum Aristotelem de longit: & brevit: Vitæ; Calor naturalis humidus esse debet, calor Elementaris verò est fuscus: Ergo.

QUAESTIO V.

An qualitates contrarie possint esse simul in eodem subiecto, & quomodo?

Quaestio hæc non procedit de omnibus omnino contrariis, sed solum de corporis, certum enim est, ob particularem repugnantiam, nec in summo, nec in remisso, etiam per Dei potentiam simul esse posse in eadem voluntate amorem & odium, gaudium & tristitiam de eodem; In eodem intellectu assensum & dissensum. Notandum est insuper, sermonem mihi futurum de qualitatibus contrariis, sive sint in gradibus remissis æqualibus, vel inæqualibus, sive in summo, idque tam naturaliter, quam supernaturaliter; Per gradum verò summum intelligo eum, qui est ultimus intensiois qualitatis alicujus composibilis cum forma subiecti, soletque dici octavus ex voluntaria ad inventionem, ut facilius in Scholis de qualitatibus disputari possit; Per esse remissum

VI. Que sunt ejusdem speciei habent easdem actiones.

VII. Qualitates Elementorum & mixtorum sunt diversæ speciei.

VIII. Diversitas inter calorem naturalem & frigoris demonstratur.

I. De quibus agat hæc Quaestio?